

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»

на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ СТВОРЕННЯ
РАВЛИКОВОЇ ФЕРМИ»**

Виконавець: студентка ЦЗВФН

Костюк Дар'я Валеріївна _____ /підпис/

Науковий керівник:

ст. викладач

Каражия Едуард Андрійович _____ /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Україна відома як виробник сільськогосподарської продукції. З огляду на прискорену трансформацію світової економіки, існує можливість розширити список традиційних сільськогосподарських культур. Одним із малодосліджених ринків для України з перспективою виходу на лідерські позиції є ринок геліцекультури (равликівництва).

Сучасний стан світового розвитку равликівництва та історичний генезис становлення геліцекультури як повноцінної галузі сільського господарства яскраво описано у працях закордонних вчених, серед яких варто виділити наукові доробки R. Conte, P. Vecchione, J. Cobbinah, A. Vink, B. Onwuka. Світовий ринок є ненасиченим і щороку зростає. Такі умови створюють збутові можливості для країн із відповідними ресурсами, географічним розташуванням та спеціалізацією.

Ринок равликівництва в Україні лише починає своє формування. Серед вітчизняних науковців дослідженню теоретико-методичної основи, домінуючих тенденцій розвитку геліцекультури як галузі та маркетингової складової ринку відповідної продукції присвятили свої праці такі учені, як С. Є. Петропавловська, В. О. Земляк, В. А. Бурлака, В. Ф. Шевчук, С. Беляєв, М. М. Кривий. Вони наводять аргументи щодо раціональності штучного розведення особливо цінних видів равликів в Україні.

Однак, варто зауважити, що для вітчизняної науки даний вектор є новим та маловідомим, тому недостатньо науково прослідковано історичний генезис формування геліцекультури як повноцінної галузі промисловості та не в повній мірі обґрунтовано основні технологічні процеси виробництва. Існує потреба в оцінці перспектив виходу українських виробників досліджуваної галузі на світовий ринок, визначенні найбільш доцільних напрямків торгівлі. Дефіцит інформації наукового змісту стосовно безпечності та корисності вживання продукції, її екологічності та традицій приготування серед кулінарів і рестораторів світу, обмежує розвиток ринку даного делікатесу в умовах України, що, в свою чергу, робить даний вектор розвитку вітчизняного фермерства ризиковим та не стабільним.

Мета кваліфікаційної роботи: дослідження теоретичних та організаційно-економічних аспектів функціонування й ефективного розвитку ферми з вирощування і переробки равликів та обґрунтування перспективності геліцекультури як галузі сільського господарства на основі аналізу світового та вітчизняного досвіду.

Для реалізації поставленої мети виникає необхідність вирішення таких **завдань**:

- надати загальну характеристику бізнес-ідеї започаткування власної справи у сфері вирощування равликів;
- розглянути тенденції ринку геліцекультури в Україні;
- розглянути нормативно-правові засади з відкриття бізнесу у сфері вирощування молюсків в Україні;
- оцінити конкурентні переваги та загрози створення равликової ферми;
- оцінити можливості та аспекти вирощування їстівних видів равликів;
- сформулювати витрати на створення та функціонування ферми;
- здійснити прогнозування прибутку від реалізації продукції геліцекультури;
- розрахувати показники ефективності проекту;
- визначити можливі ризики та розробити заходи щодо їх запобігання.

Предмет дослідження – бізнес-проекування підприємницької ідеї започаткування власної справи у сфері вирощування равликів.

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності створення равликової ферми в Одеській області.

Методи дослідження. Методологічною базою теоретичних досліджень є діалектичний метод наукового пізнання й системний підхід до вивчення складових створення та розвитку равликової ферми. При постановці й розв'язанні поставлених у випускній роботі завдань застосовувалися також методи: загальнонаукові (системний аналіз, формалізація); логічної абстракції (аналіз і синтез, індукція та дедукція); економіко-статистичного аналізу (табличний, графічний, групування, класифікації); маркетингові (SWOT-аналіз).

Інформаційною базою дослідження слугували: нормативно-законодавчі акти України, статистичні дані Держкомстата України, наукові публікації та монографічні

видання вітчизняних вчених, матеріали наукових конференцій і досліджень, аналітичні огляди, аналітична інформація науково-дослідних установ.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (39 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 75 сторінок. Основний зміст викладено на 65 сторінках. Робота містить 26 таблиць, 3 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні та нормативні аспекти створення равликової ферми»** розглядаються теоретичні засади започаткування власної справи у сфері вирощування молюсків: розглянуто бізнес-ідею започаткування власної справи; досліджуються нормативно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні у сфері вирощування молюсків.

У другому розділі **«Аналіз процесів створення підприємства з вирощування равликів»** проаналізовано конкурентне середовище у сфері вирощування равликів в Україні та у м. Одеса, визначені внутрішні конкурентні переваги створюваної ферми з вирощування равликів. Розраховано витрати на створення та функціонування ферми з вирощування равликів.

У третьому розділі **«Обґрунтування економічної ефективності проекту створення ферми»** спрогнозовано прибуток від реалізації продукції ферми з вирощування равликів. Проведено оцінку економічної ефективності проекту. Проаналізовані можливі ризики та запропоновані заходи щодо їх мінімізації.

ВИСНОВКИ

У результаті виконаної роботи були зроблені такі висновки:

1. Равлики вважаються дуже корисним продуктом, джерелом високоякісного білка. Продукція геліцекультури використовується як у харчовій, так і у фармакологічній промисловості. Крім того, в Україні поки немає жорсткої конкуренції в такій перспективній сфері, як переробка равликового м'яса та виробництво ікри і слизу.

2. Щороку європейці (зокрема Франція, Іспанія, Португалія, Бельгія, Німеччина, Італія, Греція, Швейцарія) з'їдають кілька сотень тисяч тон равликів, при цьому попит на них залишається стабільно високим. В Україні культура споживання цих молюсків розвинута мало, а самі равлики — це екзотика.

3. Європа, задовольняє свою потребу в равликах лише на 20% за рахунок власного виробництва (450 тис. т на рік). Попит на продукцію зростає на 3–5% щороку і, за прогнозами, не буде задоволений щонайменше протягом 10 років. Експортний потенціал сягає €200 млн.

4. Ринок равликів в Україні тільки формується. Дана сфера діяльності дозволить Україні перейти від статусу країни-експортера сировини до країни-експортера готової продукції.

5. Галузь геліцекультури має розвиватися як органічний напрям агровиробництва. Визначальним фактором успіху галузі в Україні є наявність одного з найбільших у Європі земельного банку, в тому числі сертифікованого за органічними стандартами. Експортний потенціал цього продукту з України важко переоцінити.

6. Останнім часом динаміка вирощування продовольчих черевоногих демонструє інтенсивне зростання з кожним роком і перетворюється на повноцінну галузь промисловості в силу її реальної економічної цінності.

7. Стабільно високий експорт равликів з України підтверджує перспективність обраного виду бізнесу. Головна перспектива для українських компаній – виробництво не сировини, а продукту, готового до вживання.

8. Основним продуктом ферми будуть живі равлики, які продаються у стані анабіозу. Із живих равликів виготовлятиметься готова продукція, яка буде включати: м'ясо равлика варено-морожене; ікра равлика ; мушлі равлика.

9. Для прибутковості підприємства необхідно володіти 1 га землі та інвестиціями у 80–100 тис євро. Клімат сприятливий для розведення равликів. Окупитися равликова ферма, де вирощують *Helix aspersa*, може через рік. Натомість, щоб окупити ферму з вирощування виноградних равликів, тобто *Helix pomatia*, треба

більше часу — від 12 до 36 місяців. Саме тому для вирощування на фермі були обрані равлики сорту *Helix aspersa muller*.

10. Розглянута фінансова модель ферми дає змогу виростити 20 т равликів протягом року. Враховуючи середню закупівельну ціну по Україні (3 євро за кілограм) і необхідність частину вирощеної продукції застосувати в наступному сезоні як розплідний матеріал, розрахунковий дохід від реалізації продукції ферми складе 1 800 000 грн.

11. Розрахунок ефективності проекту у програмі «Project Expert» підтвердив прибутковість та економічну ефективність запропонованого бізнесу. Середня норма рентабельності (ARR) становить 101,68. Чистий дисконтований дохід (NPV) – 1 025 621. Індекс прибутковості проекту (PI) – 2,22.

12. Найнебезпечнішими для равликової ферми є такі ризики як ризик стихійного лиха, природні умови. Виконання нескладних умов, таких як забезпечення необхідної площі для повноцінного розвитку равлика, наявність легкодоступного і простого у споживанні равликами корму, захист від шкідників, підтримання необхідної температури і вологості, підтримання відносин з імпортерами продукції геліцекультури дасть змогу звести ризики до мінімуму і виростити необхідний обсяг товарного равлика майже без втрат.

Узагальнивши вище зазначене, можна сказати, що проект є рентабельним, доцільним і економічно обґрунтованим до впровадження.

АНОТАЦІЯ

Костюк Д. В. «Економічне обґрунтування проекту створення равликової ферми».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів.

У роботі розглядається загальна концепція підприємницької ідеї започаткування ферми по вирощуванню равликів. Розглянуто питання нормативно-правового забезпечення галузі в Україні порівняно з країнами Європейського Союзу. Проведено оцінку перспектив виходу України на світовий ринок геліцекультури. Визначено ключові переваги України як виробника й експортера продукції равликівництва. Досліджено динаміку світового імпорту равликів по країнах. Наведено фінансову модель створення равликової ферми з розрахунком рентабельності виробництва. Наведено основні зовнішні та внутрішні чинники розвитку вітчизняних підприємств галузі. Розглянуто інфраструктуру ринку та витрати на її створення. Проаналізовано ключові ризики для даного виду діяльності та запропоновано заходи щодо їх уникнення чи мінімізації.

Ключові слова: ринок геліцекультури, ринок равликів, експорт равликів, експортний потенціал

ANNOTATION

Kostyuk D.V. "Economic justification of the project of creation of the snail farm".

Qualification work for a bachelor's degree in specialty 076 "Entrepreneurship, trade and exchange activities" in the educational program "Economics and Business Planning". - Odessa National Economic University. - Odessa, 2021.

Qualification work consists of three sections.

The paper considers the general concept of the entrepreneurial idea of starting a snail farm. The issue of regulatory and legal support of the industry in Ukraine in comparison with the countries of the European Union is considered.

The prospects of Ukraine's entry into the world Heliciculture market were assessed. The key advantages of Ukraine as a producer and exporter of snail products have been identified. The dynamics of world imports of snails by countries has been studied. The financial model of creation of a snail farm with calculation of profitability of production is resulted.

The main external and internal factors of development of domestic enterprises in the industry are given. The market infrastructure and costs for its creation are considered. The key risks for this type of activity are analyzed and measures to avoid or minimize them are proposed.

Key words: heliciculture, snail farming, world import of snails, export potential